

Datum: 2022-08-29

Dnr 2022-280 (Kommunalförbundets
Dnr)

Socialdepartementet

Yttrande över remiss Vägen till ökad tillgänglighet (SOU 2022:22)

Sammanfattning

Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje KSON består av två medlemsorganisationer, Norrtälje kommun och Region Stockholm. På medlemsorganisationernas uppdrag beställer och ansvarar kommunalförbundet bland annat för primärvård, specialiserad somatisk och psykiatrisk öppenvård och somatisk slutenvård. Kommunalförbundet har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet Vägen till ökad tillgänglighet (SOU 2022:22). Kommunalförbundet har tidigare yttrat sig, 2021-00265 § 133, över utredningens delbetänkanden Vägen till ökad tillgänglighet (SOU 2021:59).

Kommunalförbundets generella synpunkter är att det är otillfredsställande att utredningen inte kan svara på orsakerna till de långa väntetiderna i vården och vilka effekter den nuvarande vårdgarantin har haft på väntetiderna.

Vidare instämmer kommunalförbundet i Region Stockholms bedömningar avseende konsekvenserna av utredningens förslag till utökad vårdgaranti. De skriver i sitt yttrande: ” Om utredningar och undersökningar ska mätas kommer det att skapa mycket administration därtill att Region Stockholm har ett stort antal vårdgivare och därmed många vårdövergångar vilket ökar komplexiteten.” .... ”Utökningarna inom vårdgarantin, gällande inkludering av primärvården vid behandlingar, undersökningar och utredningar, tidsbokning i samråd med patienten inom 14 dagar samt hänvisning till annan vårdgivare, kommer skapa omfattande administration och behov av utökade systemstöd i Region Stockholm.”

Kommunalförbundet efterfrågar en större tydlighet omkring synen på användandet av digitala verktyg som stöd i hälso- och sjukvården.

Till enskilda delar av utredningens förslag och bedömning ställer sig kommunalförbundet positivt till att vårdgarantin föreslås täcka fler delar i vårdkedjan såsom medicinska bedömningar, undersökningar samt möjlighet till vård hos annan vårdgivare. Men ställer sig negativa till förslaget om ändring från tre till sju dagar som tidsfrist för medicinska bedömningar samt till att införa fler regleringar av tidsfrister i primärvården. Utökningen riskerar att leda till ökad administration och längre väntetider. Digitala lösningar måste, av samma skäl, alltid vara ett förstahandsalternativ för patientens tillgänglighet till sin fasta läkarkontakt (4.4.1- 4.4.4). Vidare är målsättningen och överenskommelsen om förstärkt vårdgaranti inom BUP ett otydligt styrinstrument då det är svårt för

vårdgivare, patienter och närstående att förstå skillnaden mellan riktlinjer, överenskommelser och en vårdgaranti reglerad i lag (4.4.12).

Avseende förslag och bedömningar i kap 5 och 7 anser kommunalförbundet att det i nuläget saknas förutsättningar för införande av det gemensamma journalsystem och överföring av information mellan vårdgivare som kärnverksamheten behöver (5.5.1) Kommunalförbundet bedömer också att en särskild tidsgräns för information om tidpunkt för vård, inte är nödvändig. Det är tillräckligt att patienten löpande informeras i så god tid som möjligt så att tidpunkten för vård kan justeras på bästa sätt utifrån både patientens och vårdens förutsättningar (5.5.2). Kommunalförbundet ställer sig positiv till bedömningar omkring *En väg in* till den psykiatriska barn och ungdomsvården men saknar skrivningar om betydelsen av samverkan med socialtjänsten (7.3.2)

Bakgrund

Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje, KSON har beretts tillfälle att yttra sig över betänkande *Vägen till ökad tillgänglighet – delaktighet, tidiga insatser och inom lagens ram* (SOU 2022:22). Medlemsorganisationerna har gett kommunalförbundet i uppdrag att utifrån behoven hos invånarna i Norrtälje kommun, bedriva, beställa och ansvara för all hälso- och sjukvård samt omsorg om äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Kommunalförbundet har tidigare yttrat sig, 2021-00265 § 133, över utredningens delbetänkanden *Vägen till ökad tillgänglighet* (SOU 2021:59). Kommunalförbundet ställde sig positiva till delbetänkandets förslag och bedömningar i sin helhet men efterfrågade förtydliganden på några punkter, såsom ansvar och roller kopplat till regionala handlingsplaner och implementering av nationell hälso- och sjukvårdsrådgivning

Koppling till kommunalförbundets verksamhet

Kommunalförbundet är, på medlemsorganisationernas uppdrag, beställare av hälso- och sjukvård inom följande områden som betänkandet berör:

- Primärvård
- Specialiserad somatisk sluten och öppenvård
- Specialiserad psykiatrisk öppenvård

Generella synpunkter

Det är otillfredsställande att utredningen inte kan svara på orsakerna till de långa väntetiderna i vården och att ställningstaganden till en utökad vårdgaranti ska ske trots att det inte är tydligt vilka effekter den nuvarande vårdgarantin har på väntetiderna. Kommunalförbundet anser även att det saknas tydliga beskrivningar av hur användandet av digitala verktyg som stöd i hälso- och sjukvården kan utvecklas för att möta ökade vårdbehov och efterfrågan på vård- och omsorgstjänster.

Synpunkter på enskilda delar

Kap 4 En utökad vårdgaranti

4.4.1 Det är positivt att vårdgarantin ska täcka fler delar av vårdkedjan. Fler patienter kommer sannolikt omfattas av vårdgarantin och ha möjlighet att hävda sin rätt till vård i tid. Förslaget om sju dagar för en medicinsk bedömning är dock en försämring då 85 procent av patienterna i januari 2022 fick sin medicinska bedömning inom tre dagar (*avsnitt 3.3.2*). Hos läkare och sjuksköterska ligger

snittet till och med högre medan väntetiden till andra legitimationsyrken är längre. En översyn av arbetssätt och rutiner kopplat till dessa yrkesgrupper, dietist, kurator, fysioterapeut och arbetsterapeut är en bättre väg att gå.

En utökad reglering i primärvården med tidsgränser för information om tidpunkt för vård, bedömning och behandling riskerar att leda till ökad administration och längre väntetider. Av samma anledning måste digitala lösningar alltid vara ett förstahandsalternativ för patientens tillgänglighet till sin fasta läkarkontakt.

4.4.2 Det är positivt att kravet på medicinsk bedömning utökas och föreslås gälla även då besvaren är kopplade till tidigare kända besvär.

4.4.3 Det är positivt att medicinska bedömningar inom den specialiserade vården ska omfattas av vårdgarantin.

4.4.4 Det är positivt att undersökningar inom både primärvård och specialiserad vård ska omfattas av vårdgarantin.

4.4.12 Målsättning och överenskommelse om förstärkt vårdgaranti inom BUP, kommer även fortsättningsvis att vara ett otydligt styrdokument. Det är svårt för vårdgivare såväl som patienter och närstående att skilja mellan riktlinjer, överenskommelser och en vårdgaranti reglerad i lagstiftning

Kap 5 En nära tillgänglig vård med fokus på primärvården

5.5.1 I betänkandet beskrivs svårigheterna med en samlad informationsplats då en nationell plattform saknas för denna typ av informationsöverföring. Därmed, menar kommunalförbundet, saknas det i nuläget förutsättningar för det gemensamma journalsystem och överföring av information mellan vårdgivare som kärnverksamheten behöver. Data behöver enkelt kunna hämtas från journalerna i stället för att som idag behöva föra in uppgifter i ytterligare register och system. Om det ska bli lättare och effektivare i vården kan inte detta läggas på enskilda vårdaktörer utan behöver nationellt vara lika i hela landet i system som utvecklas och förvaltas nationellt.

5.5.2 Kommunalförbundet bedömer att ingen särskild tidsgräns för information behöver läggas till i vårdgarantin. Det är tillräckligt att patienten löpande informeras om tidpunkt för vård i så god tid som möjligt så att den kan justeras på bästa sätt utifrån både patientens och vårdens förutsättningar. Inom särskilda specialistvårdsområden där begränsad kompetens finns i regionerna för att utföra viss typ av behandling bör valmöjligheterna begränsas för att underlätta planering av vården.

Kap 7 Barn och ungas psykiska hälsa

7.3.2 Kommunalförbundet är positiv till en gemensam ingång till vården och att triagera mellan primärvården och specialistvården *En väg in* men saknar skrivningar omkring vikten av samverkan med socialtjänsten.

Olle Reichenberg
Ordförande